

Klaus Regling in interview with Phileleftheros (Greek version)

[View PDF](#)

14/11/2019

ESM

**Δεν έρχεται νέα κρίση
στο άμεσο μέλλον για την Κύπρο
Κλ. Ρέγκλιγκ: Θα ήμασταν θετικοί σε περισσότερες
ιδιωτικοποιήσεις
Δήμητρα Λάντου**

Η Κύπρος θα πρέπει να διαφοροποιήσει το οικονομικό της μοντέλο και να επενδύσει σε τομείς όπως η τριτοβάθμια εκπαίδευση, η υγεία και η ενέργεια, δήλωσε σε συνέντευξή του στον «Φ» ο επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ) Κλάους Ρέγκλιγκ. Ο κ. Ρέγκλιγκ, που βρέθηκε στην Κύπρο σε συνέδριο του Economist, ανέφερε ότι οι μελλοντικές προκλήσεις για την Κύπρο βρίσκονται στον τραπεζικό τομέα. Ωστόσο, εκτίμησε ότι δεν θα υπάρξει κάποια κρίση στο εγγύς μέλλον, προσθέτοντας ότι η Κυβέρνηση θα πρέπει να έχει στο νου της τις εξωτερικές προκλήσεις όπως το Brexit και τον προστατευτισμό. Ερωτηθείς για τις υποθέσεις που είδαν το φως της δημοσιότητας για τα κίνητρα πολιτογράφησης, ανέφερε ότι είναι πολύ σημαντικό να αποφεύγεται η κατάχρησή τους. Επιπλέον, δήλωσε ότι υποστηρίζει τις πρόσθετες προσπάθειες της Κυβέρνησης για περισσότερες ιδιωτικοποιήσεις.

Πώς αξιολογείτε την κυπριακή οικονομία; Πώς μπορεί η χώρα μας να διαφοροποιήσει το οικονομικό της μοντέλο ώστε να μην είναι εξαρτημένη από τις υπηρεσίες, τα ακίνητα και τον τουρισμό;

Η Κύπρος παρουσιάζει μια σταθερή οικονομική ανάκαμψη από το 2015, μετά από τρία χρόνια οικονομικής στήριξης από τον ΕΜΣ. Η ανάπτυξη της Κύπρου αναμένεται

να παραμείνει ισχυρή, με μέτριους κινδύνους σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο. Παρόλο που παραμένουν πολλές προκλήσεις, πιστεύω ότι η κυπριακή οικονομία έχει καλές επιδόσεις ακόμη και με την εξάρτηση της χώρας σε δυο- τρεις κλάδους. Φυσικά, είναι πάντα καλό μια χώρα να προσπαθεί να διαφοροποιήσει το οικονομικό της μοντέλο γιατί όταν είναι εξαρτημένη από ορισμένους τομείς, η οικονομία είναι ευάλωτη. Ένα άτακτο Brexit είναι ένα τέτοιο παράδειγμα, καθώς η Κύπρος θα μπορούσε να υποφέρει από τις συνέπειες του. Πέρα από τον τουρισμό, υπάρχουν και άλλοι τομείς στους οποίους η Κύπρος μπορεί να έχει ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Μάλιστα, βλέπουμε ότι η Κυβέρνηση προσπαθεί να διαφοροποιήσει το οικονομικό μοντέλο της προς αυτή την κατεύθυνση. Αυτοί θα μπορούσαν να είναι οι τομείς της υγείας, της ενέργειας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επίσης, θεωρώ ότι είναι θετικό το ότι ορισμένες προτάσεις έχουν υποβληθεί από την Κυβέρνηση στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Η Κύπρος έχει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και πλεόνασμα στα ταμεία της. Ποιες πιστεύετε ότι πρέπει να είναι πλέον οι προτεραιότητες της Κυβέρνησης;

Είναι πολύ θετικό για μια χώρα να έχει υγιή δημοσιονομική κατάσταση. Δεν μπορώ παρά μόνο να το επικροτήσω. Και αυτό είναι πολύ σημαντικό για την Κύπρο προκειμένου να μειωθούν οι υψηλοί δείκτες χρέους. Θα είναι επίσης σημαντικό να ενισχυθεί το τραπεζικό σύστημα, ώστε να μειωθούν περαιτέρω τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια (ΜΕΔ). Προς αυτή την κατεύθυνση, έχουν γίνει πολλά- τα κόκκινα δάνεια έχουν μειωθεί κατά 75% από το ανώτατο όριο- ωστόσο, θα ήταν καλό (και η Κυβέρνηση σχεδιάζει να το πράξει) να εξαλειφθούν ή να υποχωρήσουν σε ένα χαμηλό (κανονικό) ευρωπαϊκό επίπεδο. Επιπλέον, η κερδοφορία του τραπεζικού τομέα είναι αρκετά χαμηλή. Επομένως, με την περαιτέρω μείωση των ΜΕΔ, η κερδοφορία των τραπεζών θα αυξηθεί και ο τραπεζικός τομέας θα μπορέσει απερίσπαστος να διαδραματίσει τον ρόλο του: να παρέχει πίστωση στην οικονομία.

Παρόλο που έχουν περάσει έξι χρόνια από το κούρεμα των καταθέσεων, ο τραπεζικός τομέας εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις. Πιστεύετε ότι οι τράπεζες δεν εφάρμοσαν έγκαιρα τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση των ΜΕΔ;

Δεν νομίζω ότι θα ήταν δίκαιο να πούμε ότι οι τράπεζες απέτυχαν. Το πρόγραμμα προσαρμογής της Κύπρου ήταν πολύ έντονο: η μεγαλύτερη προσαρμογή σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Και αυτό που βλέπουμε τώρα (και μένει να

αντιμετωπιστεί) είναι κληρονομιά εκείνης της εποχής. Να σημειώσω ότι και η κερδοφορία πολλών ευρωπαϊκών τραπεζών είναι χαμηλή. Δεν είναι μόνο κυπριακό πρόβλημα, αλλά πρόβλημα και για χώρες της Βόρειας Ευρώπης όπως την Γερμανία (ίσως για διαφορετικούς λόγους). Ωστόσο, το γεγονός είναι ίδιο: η κερδοφορία είναι χαμηλή. Όταν βλέπω συγκριτικά τις ευρωπαϊκές τράπεζες, με τις τράπεζες των ΗΠΑ, διαπιστώνω μεγάλη διαφορά στην κερδοφορία. Προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να εργαστούν πολλές χώρες...

Ωστόσο, το επίπεδο των ΜΕΔ εξακολουθεί να είναι υψηλό στην Κύπρο.

Δεν πρέπει να παραγνωρίζουμε το γεγονός ότι δεν υπάρχει περαιτέρω αύξηση στους αριθμούς των ΜΕΔ, ενώ, όπως προανέφερα, έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος προς την κατεύθυνση της μείωσής τους. Επίσης, υπάρχουν σχεδιασμοί που βρίσκονται υπό συζήτηση για να μειωθούν τα ΜΕΔ και να φτάσουν στον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Επομένως, είστε ικανοποιημένος;

Ναι. Αν και η δουλειά των τραπεζών δεν τελειώνει ποτέ.

Αν και το μνημόνιο έκανε λόγο για ιδιωτικοποιήσεις, η Κυβέρνηση δεν πέτυχε και πολλά. Συμφωνείτε;

Πράγματι, νομίζω ότι είναι ένας τομέας στον οποίο θα μπορούσαν να γίνουν περισσότερα. Όπως ανέφερε ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης στο συνέδριο του Economist, η Κυβέρνηση έχει παρουσιάσει προτάσεις αλλά δεν υπήρξε η ανάλογη στήριξη από την Βουλή. Εμείς θα υποστηρίξουμε αυτές τις πρόσθετες προσπάθειες για περισσότερες ιδιωτικοποιήσεις, εάν αυτές θα βελτιώνουν τη συνολική αποδοτικότητα και ωφελήσουν την κυπριακή οικονομία.

Ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης δήλωσε ότι θα επανεξεταστεί η πρόταση της Κυβέρνησης για μερική ιδιωτικοποίηση της Cyta. Είστε υπέρ αυτής της πρότασης;

Εναπόκειται στην κυβέρνηση να υποβάλει προτάσεις και δεν θα ήθελα να σχολιάσω περαιτέρω. Θα επαναλάβω μόνο ότι στηρίζουμε τις πρόσθετες προσπάθειες της Κυβέρνησης για περισσότερες ιδιωτικοποιήσεις, εάν αυτές θα λειτουργήσουν προς όφελος της οικονομίας.

Το μνημόνιο απαιτούσε μεταρρυθμίσεις στη δημόσια υπηρεσία. Αυτό μέχρι στιγμής δεν έγινε. Πώς το σχολιάζετε;

Η κυβέρνηση βρίσκεται στη διαδικασία της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης, η οποία νομίζω ότι αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα. Υπάρχει επίσης ένα άλλο κρίσιμο ζήτημα: η μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος, όπου η Κύπρος καθυστερεί περισσότερο από άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Δεν εξετάζουμε την πολιτική πτυχή του ζητήματος, αλλά μας ενδιαφέρουν περισσότερο ζητήματα που επηρεάζουν τις οικονομικές επιδόσεις της χώρας. Η μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος θα μπορούσε να είναι επωφελής για την οικονομική επίδοση της Κύπρου.

Η Κύπρος έχει εφαρμόσει από τον Ιούνιο ένα Γενικό Σχέδιο Υγείας. Φοβάστε ότι αυτό θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στα δημόσια οικονομικά;

Η μεταρρύθμιση του εθνικού Συστήματος Υγείας ήταν ένα θετικό βήμα και πολύ σημαντικό για τους πολίτες. Ωστόσο, οι κυβερνήσεις σε όλες τις χώρες του κόσμου πρέπει να είναι πολύ προσεκτικές και να παρακολουθούν την πλευρά των δαπανών, επειδή οι δαπάνες για την υγειονομική περίθαλψη αυξάνονται συνήθως ταχύτερα από ό, τι αναπτύσσεται η οικονομία. Αυτό συνδέεται με την τεχνολογική πρόοδο και την υψηλή ζήτηση για ιατρικές υπηρεσίες καθώς η κοινωνία μεγαλώνει και πλουτίζει. Αυτό ισχύει και για την Κύπρο. Είναι πολύ σημαντικό να παρακολουθείται το κόστος.

Σιγουριά για αποπληρωμή δανείων

Ποιες είναι οι μελλοντικές προκλήσεις για την κυπριακή οικονομία;

Όπως τόνισα, η Κύπρος έχει σταθερή ανάπτυξη, αλλά, όπως και κάθε άλλη οικονομία, υπόκειται σε προκλήσεις- είτε εξωτερικές, είτε εσωτερικές. Όσον αφορά τις μελλοντικές εξελίξεις, οι εξωτερικοί κίνδυνοι όπως το Brexit, ο προστατευτισμός και η αστάθεια των χρηματοπιστωτικών αγορών ενδέχεται να επηρεάσουν την ανάπτυξη της χώρας. Δεν προβλέπω να πλησιάζει άλλη κρίση, ούτε για την Ευρώπη, ούτε για την Κύπρο, στο άμεσο μέλλον. Ωστόσο, γνωρίζουμε ότι δημιουργούνται κρίσεις από καιρό σε καιρό. Γι' αυτό, πρέπει να κάνουμε τα πάντα για να προσπαθήσουμε να τις αποτρέψουμε.

Αισθάνεστε σίγουρος ότι η Κύπρος θα επιστρέψει τα €6,3 δισ. που οφείλει στον ΕΜΣ;

Ναι... Οι όροι δανεισμού μας είναι γενναιόδωροι όσον αφορά την περίοδο αποπληρωμής και τα χαμηλά επιτόκια. Αυτός είναι ο τρόπος μας να βοηθήσουμε στην προσαρμογή της Κύπρου.

Μια πρόσφατη έκθεση της Επιτροπής σχολιάζει ότι το πακέτο διάσωσης για την Κύπρο δεν θα έπρεπε να είχε εγκριθεί τόσο εύκολα. Αντ' αυτού, τονίζει, οι διεθνείς δανειστές θα έπρεπε να ασκήσουν μεγαλύτερη πίεση πριν από την εκταμίευση των χρημάτων. Ποια είναι η γνώμη σας;

Όλοι κοιτάμε πίσω για να προσπαθήσουμε να καταλάβουμε αν – και τι- λάθη κάναμε στα διάφορα προγράμματα προσαρμογής. Ή τι θα μπορούσε να είχε γίνει καλύτερα. Πιστεύω ότι στην περίπτωση της Κύπρου το βασικό μάθημα είναι ότι θα έπρεπε να είχε μπει νωρίτερα η Κύπρος στο μνημόνιο. Θα ήταν λιγότερο δαπανηρή λύση και η προσαρμογή θα ήταν ευκολότερη. Επομένως, το ερώτημα και το απόσπασμα που χρησιμοποιείτε (από μια μακρά έκθεση) δείχνουν ότι το πρόγραμμα θα έπρεπε να είχε καθυστερήσει. Δεν συμφωνώ. Η Κύπρος έπρεπε να μπει πολύ νωρίτερα σε πρόγραμμα.

Είναι η Ευρώπη κοντά σε μια νέα ύφεση;

Η επιβράδυνση στην οικονομική ανάπτυξη της ευρωζώνης πέρυσι ήταν πιο έντονη από ό, τι αναμενόταν και υπάρχουν μελλοντικοί κίνδυνοι. Αλλά αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι βρισκόμαστε ενώπιον μιας νέας ύφεσης. Έχουμε ισχυρά οικονομικά μεγέθη και η ανάπτυξη στη ζώνη του ευρώ εξακολουθεί να είναι κοντά στις δυνατότητές της. Πρέπει να θυμόμαστε ότι κάθε κυκλική επιβράδυνση της οικονομίας δεν οδηγεί σε ύφεση, ούτε κάθε ύφεση συνεπάγεται μία νέα κρίση.

Ποια μέτρα λαμβάνει η Ε.Ε. προκειμένου να προστατευθούν οι χώρες από μια άλλη οικονομική κρίσης;

Εργαζόμαστε για την εμβάθυνση της νομισματικής ένωσης. Ο ΕΜΣ θα διαδραματίσει ισχυρότερο ρόλο στα μελλοντικά προγράμματα οικονομικής προσαρμογής. Επιπλέον, συζητάμε τα βήματα για την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης και διαθέτουμε ένα νέο δημοσιονομικό μέσο για τη ζώνη του ευρώ. Όπως έχω υποστηρίξει πολλές φορές, η ευρωζώνη σήμερα είναι καλύτερα εξοπλισμένη για να αντιμετωπίσει μια μελλοντική κρίση από ό, τι πριν από δέκα χρόνια, αλλά μπορούν να γίνουν περισσότερα για την ενίσχυση της οικονομικής αρχιτεκτονικής της.

Το Υπουργείο Οικονομικών περιμένει την απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου για τις επιστροφές των αποκοπών στους μισθούς των Δημοσίων Υπαλλήλων. Υπάρχουν ανησυχίες ότι το ζήτημα θα μπορούσε να προκαλέσει μια νέα κρίση. Ποια είναι η γνώμη σας;

Αυτό είναι κάτι που συνέβη σε άλλες χώρες που δανείστηκαν χρήματα από τον ΕΜΣ. Έχουμε δει σε πολλές περιπτώσεις ένα Ανώτατο Δικαστήριο να κρίνει κάποια μέτρα ως αντισυνταγματικά και τότε η Κυβέρνηση καλείται να αποφασίσει τι πρέπει να κάνει και να λάβει μέτρα για να το αντισταθμίσει. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η Πορτογαλία. Η κυβέρνηση έλαβε ορισμένα μέτρα για τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος, το οποίο είχε ως στόχο τη μείωση των συνταξιοδοτικών δαπανών. Ωστόσο, κάποιες πρόνοιες κρίθηκαν ως αντισυνταγματικές. Έτσι, οι παλαιές διατάξεις έπρεπε να αποκατασταθούν, γεγονός που άφησε κάποιο κενό στον προϋπολογισμό του κράτους. Αυτή η περίπτωση στην Πορτογαλία, θεωρώ ότι ήταν αρκετά σοβαρή επειδή συνέβη ενώ το πρόγραμμα σταθερότητας ήταν ακόμη σε εξέλιξη. Ωστόσο, η πορτογαλική κυβέρνηση ενέκρινε αντισταθμιστικά μέτρα για να συμμορφωθεί με την απόφαση του δικαστηρίου. Κατά την άποψή μου, η Κύπρος βρίσκεται σε πολύ καλύτερη θέση. Το μνημόνιο εφαρμόστηκε και επέστρεψε η οικονομική ανάπτυξη στην χώρα. Υπό αυτή την έννοια, θα είναι ευκολότερο να αντιμετωπιστεί τώρα όποιο πρόβλημα προκύψει. Ξέρω ότι η Κυπριακή Κυβέρνηση προετοιμάζεται γι' αυτό το ενδεχόμενο. Δεδομένου ότι οι οικονομικές αλλά και οι δημοσιονομικές εξελίξεις ήταν θετικές τα τελευταία χρόνια, σίγουρα δεν προβλέπω κρίση ως αποτέλεσμα της δικαστικής απόφασης.

Η Κύπρος έχει βρεθεί στο μάτι του κυκλώνα και έχει δεχτεί έντονες επικρίσεις για το Σχέδιο κατ' εξαίρεσης πολιτογράφησης επενδυτών. Συμφωνείτε με όλες αυτές τις επικρίσεις;

Εμείς ως ΕΜΣ, δεν συμμετέχουμε σε αυτή τη διαδικασία καθώς πρόκειται για ένα ζήτημα μεταξύ της Κυβέρνησης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ελέγχει προσεκτικά κατά πόσον τα προγράμματα χρησιμοποιούνται ορθά ή λανθασμένα (misuse) και το κάνουν όχι μόνο με την Κύπρο αλλά και με άλλες χώρες που προσφέρουν παρόμοια προγράμματα, όπως την Πορτογαλία και την Μάλτα. Και ως Ευρωπαίος, μπορώ μόνο να πω ότι είναι σημαντικό να αποφεύγουμε

την οποιαδήποτε κακή χρήση διότι επηρεάζει όλη την Ένωση. Διότι εάν κάποιος εισέλθει στα σύνορα ενός κράτους- μέλους της ΕΕ, η ιθαγένεια τού δίνει το δικαίωμα να κυκλοφορεί ελεύθερα σε ολόκληρη την ΕΕ. Επομένως, είναι απόλυτη ανάγκη για ένα κράτος να προσφέρει την υπηκοότητα μετά από ενδελεχή μελέτη κι από την εκπόνηση έρευνας δέουσας επιμέλειας (due diligence). Είμαι σε θέση να γνωρίζω ότι η κυπριακή Κυβέρνηση εξετάζει τη βελτίωση του συστήματος, επειδή φαίνεται ότι υπήρξαν μερικές περιπτώσεις κατάχρησης στο παρελθόν. Αυτό όμως πρέπει να αποφεύγεται στο μέλλον.

Contacts

[Cédric Crelo](#)

Head of Communications and Chief Spokesperson

+352 260 962 205

c.crelo@esm.europa.eu

[Anabela Reis](#)

Deputy Head of Communications and Deputy Chief Spokesperson

+352 260 962 551

a.reis@esm.europa.eu

[Juliana Dahl](#)

Principal Speechwriter and Principal Spokesperson

+352 260 962 654

j.dahl@esm.europa.eu

[George Matlock](#)

Senior Financial Spokesperson

+352 260 962 232

g.matlock@esm.europa.eu